

Pouze -n je u těchto podstatných jmen končících na souhlásku:

der Bauer	• des Bauern	• die Bauern
der Nachbar	• des Nachbarn	• die Nachbarn
der Ungar	• des Ungarn	• die Ungarn

Podstatné jméno der Herr má v jednotném čísle pouze -n a v množném koncovku -en:

der Herr	• des Herrn, dem Herrn, den Herrn
die Herren	• der Herren, den Herren, die Herren

K tomuto typu skloňování patří:

■ všechna životná podstatná jména mužského rodu na -e a některá další zakončená souhláskou:

der Affe (*opice*), des Affen
der Bär (*medvěd*), des Bären
der Bauer (*rolník*), des Bauern
der Erbe (*dědic*), des Erben
der Experte (*expert*), des Experten
der Genosse (*druh, soudruh*), des Genossen
der Fürst (*kníže*), des Fürsten
der Graf (*hrabě*), des Grafen
der Hase (*zajíc*), des Hasen
der Heide (*pohan*), des Heiden
der Held (*hrdina*), des Helden
der Herr (*pán*), des Herrn, ! die Herren
der Jude (*žid*), des Juden
der Junge (*chlapec*), des Jungen
der Kamerad (*kamarád*), des Kameraden
der Knabe (*hoch*), des Knaben
der Kollege (*kolega*), des Kollegen
der Kunde (*zákazník*), des Kunden
der Laie (*laik*), des Laien
der Löwe (*lev*), des Löwen
der Mensch (*člověk*), des Menschen
der Nachbar (*soused*), des Nachbarn
der Nachkomme (*potomek*), des Nachkommen
der Narr (*blázen*), des Narren
der Neffe (*synovec*), des Neffen
der Prinz (*princ*), des Prinzen
der Rabe (*havran*), des Raben
der Rebell (*rebel*), des Rebellen
der Riese (*obr*), des Riesen
der Sklave (*otrok*), des Sklaven
der Soldat (*voják*), des Soldaten
der Zeuge (*svědek*), des Zeugen

■ do této skupiny patří také všechna označení národností zakončená na -e

der Brite, des Briten
der Bulgare, des Bulgaren
der Chinese, des Chinesen
der Däne, des Dänen
der Finne, des Finnen
der Franzose, des Franzosen
der Grieche, des Griechen
der Ire, des Iren
der Kroate, des Kroaten
der Pole, des Polen
der Portugiese, des Portugiesen
der Rumäne, des Rumänen
der Russe, des Russen
der Schotte, des Schotten
der Schwede, des Schweden
der Serbe, des Serben
der Slowake, des Slowaken
der Tscheche, des Tschechen
der Türke, des Türken
der Vietnamese, des Vietnamesen

Pozn.: der Deutsche se skloňuje jako přídavné jméno (viz 4.1.4).

■ všechna podstatná jména cizího původu mužského rodu (většinou označující osoby) zakončená na -and, -ant, -ent a -ist

der Doktorand (*doktorand*), des Doktoranden
der Lieferant (*dodavatel*), des Lieferanten
der Elefant (*slon*), des Elefanten
der Journalist (*novinář*), des Journalisten
der Christ (*křesťan*), des Christen
der Produzent (*producent*), des Produzenten

■ podstatná jména mužského rodu (většinou názvy profesí) pocházející z řečtiny

der Soziologe, des Soziologen
der Bürokrat, des Bürokraten
der Philosoph, des Philosophen
der Architekt, des Architekten
der Monarch, des Monarchen
der Ökonom, des Ökonomen

Některá podstatná jména rodu mužského mají ve 2. pádě jednotného čísla koncovku **-ns**. V ostatních pádech pak **-n**. Patří sem např.:

der Name (*jméno*) • des Namens, dem Namen, den Namen;
die Namen

dále:

der Buchstabe (*písmeno*) • des Buchstabens;
die Buchstaben

der Funke (*jiskra*) • des Funkens;
die Funken

der Gedanke (*myšlenka*) • des Gedankens;
die Gedanken

der Glaube (*víra*) • des Glaubens;
die Glauben

der Wille (*vůle*) → des Willens;
mn. č. se nepoužívá

Patří sem jediné podstatné jméno středního rodu:

das Herz (*srdce*) → des Herzens,
dem Herzen, das Herz;
die Herzen

Cvičení k 1.1 – 1.4

Cvičení 1

Určete rod podstatného jména a zdůvodněte:

Album

• das Album; přípona -um

1. Aquarium	18. Mai
2. Bardame	19. Norden
3. Benzin	20. Opel
4. Blau	21. Pilsner
5. Blizzard	22. Play-off
6. Bouillon	23. Politik
7. Chef	24. Putzen
8. Elefant	25. Rum
9. Eleganz	26. Sau
10. Erholung	27. Schach
11. Fiat	28. Schönheit
12. Fläschchen	29. Schuhmacher
13. Gold	30. Spanisch
14. Graf	31. Tanz
15. Journalist	32. Windsurfing
16. Kalb	33. Wirtin
17. Liebling	34. Zitrone

Cvičení 2

Vyjádřete složené podstatné jméno pomocí jeho složek:

e Bauchoperation

→ die Operation des Bauches

1. e Augenoperation
2. s Fußskelett
3. e Fingerverletzung
4. e Haarlänge
5. e Hautfarbe
6. e Kopfgröße
7. r Brustumfang
8. e Blutuntersuchung
9. e Herztransplantation
10. e Herzrhythmusstörung

Cvičení 3

Utvořte spojení podstatných jmen podle vzoru:

den Brief übersetzen

→ die Übersetzung des Briefes

1. den Termin vereinbaren
2. das Büro einrichten
3. das Geschäft eröffnen

4. die Firma gründen
5. das Lager renovieren
6. das Objekt besichtigen
7. das Programm vorbereiten
8. den Plan durchführen
9. die Delegation begrüßen
10. den Abteilungsleiter pensionieren

Cvičení 4

Utvořte spojení podle vzoru:

- a) die Meinung / ein Rentner
→ die Meinung eines Rentners
1. die Meinung / ein Amerikaner
 2. die Anfrage / eine Leserin
 3. die Ansichten / ein Bürger
 4. die Dokumente / eine Ausländerin
 5. die Beschwerde / ein Hotelgast
 6. das Porträt / ein Fotomodell
 7. die Karriere / ein Profi
- b) der Reisepass / ein Däne
→ der Reisepass eines Dänen
1. der Reisepass / ein Ungar
 2. die Vorstellung / ein Phantast
 3. die Familie / ein Asylant
 4. das Bild / ein Bär
 5. die Argumente / ein Jehovist
 6. die Verhaftung / ein Agent
 7. die Gestalt / ein Chinese

Cvičení 5

Dosadte podle vzoru:

- a) r Ausländer
→ Helfen Sie dem Ausländer!
1. r Reformator
 2. e Dame
 3. r Rollstuhlfahrer
 4. s Nachbarland
 5. e Touristin
 6. r Pechvogel
 7. e Natur
- b) r Journalist
→ Sprechen Sie mit dem Journalisten!
1. r Nachbar
 2. r Kunde
 3. r Experte
 4. r Kollege

5. r Polizist
6. r Ökonom
7. r Architekt

Cvičení 6

Přifaďte ke slovesu nejvhodnější podstatné jméno a utvořte kladnou nebo zápornou rozkazovací větu.

stören, Direktorin

→ Stören Sie nicht die Direktorin!

1. anstarren	alte Dame
2. ignorieren	Fraktur
3. kastrieren lassen	Geld
4. prüfen	Kater
5. reizen	Lied
6. röntgen	Löwe
7. singen	Provokateur
8. sparen	Student

Cvičení 7

Řekněte, že jde vždy: o jednoho architekta, o jednoho zákazníka, o jednoho Francouze:

1. Wer kommt noch?
2. Wessen Arbeit ist es?
3. Mit wem hat sie die Verabredung?
4. Wer fragt danach?
5. Wen trifft er?
6. Wessen Wagen ist es?

Cvičení 8

Utvořte otázku a odpověď podle vzoru:

die Mutter / das Kind

→ Ist das die Mutter des Kindes?

Ich kenne die Mutter des Kindes nicht.

1. die Sekretärin / der Chef
2. der Herr / der Hund
3. der Direktor / die Firma
4. der Pilot / das Flugzeug
5. der Dirigent / das Orchester
6. die Frau / der Diplomat
7. der Autor / der Artikel
8. der Dresseur / der Elefant

Cvičení 9

Zeptejte se a odpovězte podle vzoru:

die Villa / ein Millionär

• Kennst du den Besitzer der Villa?

Die gehört einem Millionär.

1. die Jacht / ein Filmstar
2. das Mofa / ein Junge aus dem ersten Stock
3. der Nachtclub / ein Mafioso
4. der BMW / der Ministerpräsident
5. die Diamanten / die Lady aus England
6. das Notebook / eine Arbeitskollegin
7. der Pudel / der Nachbar
8. die Kaninchen / ein Illusionist

Cvičení 10

Řekněte v množném čísle, co jíte raději:

Pflaume / Kirsche

→ Kirschen esse ich lieber als Pflaumen.

1. Orange / Grapefruit
2. Mandarine / Banane
3. Pfirsich / Aprikose
4. Apfel / Birne
5. Sellerie / Petersilie
6. Erdbeere / Himbeere
7. Karotte / Radieschen
8. Walnuss / Erdnuss
9. Erbse / Bohne

Cvičení 11

Odpovězte na otázky množným číslem podstatných jmen v závorce:

Was braucht man für einen Campingurlaub?

a) Zum Zelten?

(1. Zelt, 2. Zeltstange, 3. Zeltpflock,
4. Zeltleine, 5. Klapptisch, 6. Klappstuhl)

b) Zum Kochen?

(1. Gaskocher, 2. Gasflasche, 3. Kochtopf,
4. Teller, 5. Messer, 6. Gabel, 7. Löffel)

c) Zum Sport?

(1. T-Shirt, 2. Sportschuh, 3. Tennisschläger,
4. Tennisball, 5. Netz, 6. Angel, 7. Surfbrett,
8. Unfallarzt)

d) Zum Baden?

(1. Badeanzug, 2. Badehose, 3. Badetuch,
4. Bademantel, 5. Strandhut, 6. Bademütze,

7. Schwimmmflosse, 8. Taucherbrille, 9. Sonnencreme, 10. Bademeister)

e) Für die Nacht?

(1. Schlafsack, 2. Kopfkissen, 3. Unterhemd,
4. Schlaftablette, 5. Ohrenklappe, 6. Taschenleuchte)

Cvičení 12

Doplňte správné tvary podstatných jmen v daném pořadí:

Fürst, Prinz, Automat, Präsident, Diplomat,
Zeuge, Experte, Affe, Nachkomme, Erbe, Polizist, Demonstrant

1. Das Schloss gehörte einem _____ oder einem _____.
2. Die Ingenieure konstruieren moderne _____.
3. Wir lesen über das Treffen des _____ Vclav Havel mit einem ausländischen _____.
4. Der Richter wartet auf die Antwort des _____.
5. Die _____ studierten das Leben der _____.
6. Unsere _____ sind auch unsere _____.
7. Die _____ verhafteten einen _____.

Cvičení 13

Přeložte:

1. laici a experti
2. odpovědi na otázky
3. problémy pro sociology a psychology
4. odjezdy (e Abfahrtszeit) vlaků a autobusů
5. role židů a křesťanů v dějinách
6. reakce (mn. č.) politiků v hromadných sdělovacích prostředcích (s Massenmedium)
7. výsledky reform
8. myšlenky filozofů

1.5 Zeměpisná jména

V této části se věnujeme názvům kontinentů, zemí, měst, obcí, pohorí, hor a vodstev, a to z hlediska skloňování a použití členu. Zeměpisná jména se spojují se členem určitým nebo nulovým, s neurčitým členem se nevyskytují.

1.5.1 Zeměpisná jména s určitým členem

Člen určitý mají:

- ☐ všechny názvy moří, oceánů, jezer, řek, pohorí a hor
die Alpen, der Harz, die Schneekoppe, das Matterhorn, der Atlantik, die Nordsee, der Bodensee, der Mississippi, die Elbe
- ☐ názvy států ve tvaru množného čísla
die USA, die Niederlande, die Philippinen
- ☐ názvy států obsahující slova Republik, Union a Königreich
das Königreich Schweden, die Tschechische Republik, die BRD, die Ex-Sowjetunion
- ☐ názvy zemí a území se zakončením na -ie a -ei (všechny jsou rodu ženského)
die Slowakei, die Türkei, die Normandie
- ☐ všechny další názvy rodu ženského
die Schweiz, die Lausitz, die Krim, die Gobi, die Bretagne, die Riviera
- ☐ všechny názvy rodu mužského
der Sudan, der Balkan, der Ferne Osten, der Irak, der Jemen
- ☐ některé názvy rodu středního
das Elsass, das Havelland

Zeměpisná jména používaná s určitým členem se skloňují jako obecná podstatná jména a v odpovědích na otázky kam? a kde? se spojují nejčastěji s těmito předložkami:

in (země, území, pohorí)

in die Slowakei (na Slovensko)

in der Provence (v Provinci)

im Sudan (v Súdánu)

im Harz (v Harcu)

ins Riesengebirge (do Krkonoš)

an (u názvů vodstev)

an die Nordsee (k Severnímu moři)

an der Adria (na Jadranu)

am Rhein (na Rýně)

auf (u názvů hor)

auf dem Matterhorn (na Matterhornu)

auf den Großglockner (na Grossglockner)

Předložky **in** a **an** se používají (kde je to možné) ve staženém tvaru:

am Mittelmeer (u Středozemního moře)

im Böhmerwald (na Šumavě)

ins Erzgebirge (do Krušných hor)

im Irak (v Iráku)

1.5.2 Zeměpisná jména s nulovým členem

Téměř všechny názvy rodu středního se používají (pokud nemají shodný přívlastek) s nulovým členem. Patří sem:

- ☐ většina názvů států a území
Dänemark, Italien, Sibirien, Alaska, Thüringen, Bayern
- ☐ všechny názvy měst a obcí
Prag, New York, Leipzig, Humpolec
- ☐ názvy kontinentů (kromě die Antarktis)
Asien, Europa, Amerika

V odpovědi na otázku kam? se používá předložky **nach** a v odpovědi na otázku kde? předložky **in**:

in Afrika (v Africe)

nach Europa (do Evropy)

in Dänemark (v Dánsku)

nach Köln (do Kolína n. R.)

in Kostelec (v Kostelci)

Ve spojení se shodným přívlastkem se používá členu určitého:

das vereinte Deutschland (sjednocené Německo)

das alte Prag (stará Praha)

das nördliche Afrika (severní Afrika)

1.5.3 2. pád zeměpisných jmen rodu mužského a středního

Ve 2. pádě mají zeměpisná jména mužského a středního rodu většinou koncovku -s:

- der Wiederaufbau Dresdens
(obnova Drážďan)
- die Umwelt Nordböhmens
(životní prostředí severních Čech)
- die Staaten Südamerikas
(státy Jižní Ameriky)

V případě spojení se shodným přívlastkem je možné -s vypustit:

- die Länder des heutigen Europa
- die Länder des heutigen Europas
(země dnešní Evropy)

Místo 2. pádu se často používá konstrukce s von:

- die Staaten von Afrika
(africké státy)
- die Denkmäler von Prag
(pražské památky)

1.6 Vlastní jména osob

Vlastní jména osob užitá bez členu nebo zájmena mají ve 2. pádě j.č. zpravidla koncovku -s. Ostatní pády jednotného čísla jsou bez koncovky:

- Hannas Haus
(Hanin dům)
- die Opern Janáčeks
(Janáčkovy opery)
- Goethes Gedichte
(Goethovy básně)
- mit Professor Schneider
(s profesorem Schneiderem)

Tvar 2. pádu vlastního jména s koncovkou -s může stát před obecným podstatným jménem (to je pak bez členu), nebo je za ním (pak má obecné podstatné jméno zpravidla člen):

- die Werke Beethovens × Beethovens Werke
(Beethovenova díla)

Vlastní jména se členem určitým nebo zájmenem se zpravidla neskloňují, protože pád je již vyjádřen členem nebo zájmenem:

- die Braut unseres Peter
(nevěsta našeho Petra)
- die Gedichte des jungen Schiller
(básně mladého Schillera)

U vlastních jmen končících na -s, -ß, -x, -z, -tz se 2. pád vyjadřuje nejčastěji těmito způsoby:

apostrofovem

- Lutz' Eltern
(Lutzovi rodiče)

- Demosthenes' Rede
(Démostenova řeč)

konstrukcí s von

- die Eltern von Lutz
(Lutzovi rodiče)

- die Operetten von Strauß
(Straussovy operety)

Má-li osoba více jmen, skloňuje se pouze poslední z nich (jméno nebo příjmení), přičemž tvar 2. pádu může opět stát i před obecným podstatným jménem:

- die Werke Gotthold Ephraim Lessings
- i Gotthold Ephraim Lessings Werke
(díla Gottholda Ephraima Lessinga)
- Hans-Jürgens Freundin
- i die Freundin Hans-Jürgens
(přítelkyně Hanse-Jürgena)

U spojení podstatného jména (oslovení, titul, označení příbuzenského vztahu nebo profese) bez členu se jménem se skloňuje pouze vlastní jméno:

- Professor Grubers Sprechstunde
(ordinační doba profesora Grubera)
- der Hof König Gustaf Adolfs
(dvůr krále Gustava Adolfa)
- Onkel Günthers Frau
(žena strýce Günthra)

Výjimky představují titul Herr, zpodstatnělá přídavná jména (např. der Abgeordnete), které se vždy ve všech pádech skloňují, a titul Kollege, který se většinou skloňuje:

- Herrn Dozent Wagners Vortrag
(přednáška pana docenta Wagnera)
- der Vorschlag Herrn Abgeordneten Pešeks
(návrh pana poslance Peška)

- Kollegen Wagners Vorschlag
- i Kollege Wagners Vorschlag
(návrh kolegy Wagnera)

Ve spojení se členem nebo zájmenem se obecná podstatná jména (oslovení, titul atd.) skloňují, vlastní jméno se neskloňuje:

das Büro **unseres** Direktors Bittner
der Vortrag **des** Herrn Dozenten Karel Novák

Titul Doktor a oslovení Fräulein se neskloňují, ve 2. pádě nepřibírají koncovku -s:

der Vater **unseres** Fräulein Mayer
(otec naší slečny Mayerové)

die Meinung **des** Doktor Thaler
(mínění doktora Thalera)

U spojení více obecných podstatných jmen bez členu s vlastním jménem se skloňuje pouze poslední vlastní jméno:

Professor Doktor Václav Majers Vortrag
(přednáška profesora doktora Václava Majera)

ale

Herrn Professor Václav Majers Vortrag
(přednáška pana profesora Václava Majera)

der Vorschlag Herrn Abgeordneten Janáks
(návrh pana poslance Janáka)

Začíná-li podobné spojení členem nebo zájmenem, skloňuje se pouze první obecné podstatné jméno:

die Rede **unseres** Abgeordneten Professor
Schumann
(řeč našeho poslance profesora Schumanna)

der Wagen **des** neuen Vorsitzenden Ingenieur
Bohác

(vůz nového předsedy inženýra Boháče)

ale

die Arbeit **des** Herrn Professor Miller

i die Arbeit **des** Herrn Professors Miller
(práce pana profesora Millera)

Cvičení 14

Seřadte do skupin podle použití členu: nulový člen, der, die, das, die (mn. číslo):

Afrika, Antarktis, Belgien, Böhmerwald, Bolivien, Finnland, Genfer See, Großglockner, Irak, Königreich Dänemark, Main, Mongolei, Normandie, Ostsee, Philippinen, Schweiz, Senegal, USA.

Cvičení 15

Wo spricht man ... ?

Japanisch

→ Japanisch spricht man in Japan.

Englisch

→ Englisch spricht man z. B. in den USA.

1. Chinesisch
2. Spanisch
3. Deutsch
4. Slowakisch
5. Französisch
6. Englisch
7. Polnisch
8. Griechisch
9. Niederländisch
10. Tschechisch

Cvičení 16

Obměňujte podle vzoru:

Die Familie lebt in Portugal.

→ Er ist Portugiese.

Sie ist Portugiesin.

Die Kinder sind Portugiesen.

1. Japan
2. Frankreich
3. die USA
4. Böhmen
5. Bulgarien
6. Polen
7. Finnland
8. Niederlande
9. England
10. Deutschland
11. Vietnam
12. die Türkei
13. Dänemark